

MEGA KVIZ 2019/2020

Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz je moderna oblika knjižnično-informacijskega opismenjevanja. Organizacijsko in strokovno ga vodi Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, v sodelovanju s Sekcijo za izobraževanje in komuniciranje pri Skupnosti muzejev Slovenije in, v letošnjem letu, z Mestnim muzejem Ljubljana.

V šolskem letu 2019/2020 bo potekal že 14. cikel MEGA kviza.

Glavna cilja kviza sta spoznavanje naravne in kulturne dediščine ter spodbujanje sodobnih pismenosti. S ciljem spoznavanja naravne in kulturne dediščine pritegne kviz karseda široko populacijo otrok, se vključuje v medpredmetno povezovanje ter spodbuja branje poučnih knjig in obisk kulturnih ustanov.

Tema MEGA kviza 2019/2020:

VODNIK PO SLEDOVIH BESED

Tokrat bo osrednja tema knjiga in zgodovina njenega nastanka in razvoja, od najstarejših ohranjenih sporočil, jamskih slikarij, pa do modernih elektronskih naprav, na katerih lahko beremo knjige brez papirja.

V MEGA kvizu v šolskem letu 2019/2020 bodo uvrščeni naslednji vsebinski sklopi:

- **Pišem, da ne pozabim**
- **Ne piše se le na papir**
- **Od rokopisa do tiska**
- **Knjige so zakladi**
- **Knjiga. Znanje. Razum.**

Vsak cikel kviza vsebuje pet sklopov. Posamezni sklop obsega vprašalnik (tudi v pdf obliki, primerni za tisk), obsežnejše gradivo o predstavljeni temi (»Vse o ...«) in vrsto spodbud za nadaljnje raziskovanje (Radovednež) in potepanje (Potepuh), opremljen

pa je tudi s slikovnim in videogradivom ter vrsto e-povezav. Za posamezni cikel kviza pripravimo priporočeno literaturo, mini strip in razpišemo likovni natečaj.

MEGA kviz lahko od 21. oktobra 2019 do 15. maja 2020 rešujete v celoti (vseh 5 sklopov) na www.megakviz.si. (Lahko si tudi sami natisnete vprašalnik, ki je za vsak sklop posebej dostopen na spletni strani.)

Predstavitev vsebinskih sklopov:

Pišem, da ne pozabim

Med vsemi bitji je človek edini, ki za sporazumevanje uporablja pisavo. Najstarejša ohranjena sporočila so jamske slikarije, ki predstavljajo prvo obliko beleženja človekovih misli. Poenostavljene slike, ki jih imenujemo piktogrami, v komunikaciji poznamo še danes. Pomislimo na prometne znake in različne simbole, ki jih uporabljamo dnevno. Iz piktogramov so se razvile nekatere najstarejše pisave, na primer klinopis in hieroglifi. Danes ljudje uporabljamo celo vrsto najrazličnejših pisav, vsaka ima svoja pravila, ki se jih je treba naučiti. Veste, katero je najstarejše besedilo z območja današnje Slovenije?

Ne piše se le na papir

V sodobnem svetu moderne tehnologije se pisanje na papir včasih zdi skoraj eksotično dejanje. Si predstavljate, kako bi se marsikdo začudil, če bi mu za pisalno podlago ponudili želvji oklep, živalsko kožo ali voščeno tablico? Človek je skozi zgodovino pisal na najrazličnejše naravne materiale; izdelava papirja iz lesovine je relativno nova iznajdba. Lahko pa bi rekli, da je razvoj pripomočkov za pisanje sklenil krog: začelo se je s prsti in danes se s prsti končuje. Le podlaga je bila včasih skala, danes pa so to zasloni na dotik.

Od rokopisa do tiska

Izdelava knjige je bila včasih nepredstavljivo zahtevno opravilo. Dandanes ne pomislimo več, da so knjige pred izumom tiska razmnoževali s prepisovanjem in ročnim šivanjem in da je izdelava enega izvoda trajala tudi pol leta. Tisk je omogočil revolucijo na tem področju. Z izumom Johannesena Gutenberga je bila knjiga tiskana v več izvodih v enem samem dnevu. Posredno pa je tisk prispeval k hitrejšemu širjenju in lažji dostopnosti informacij. Kljub vsemu pa je bila pismenost še več stoletij dostopna le premožnejšim moškim. Si danes lahko predstavljamo, da večina otrok ne bi hodila v šolo? Z izumom tiska smo Slovenci dobili prve knjige v slovenskem jeziku in temelje za njegov razvoj, v Ljubljani je pod vodstvom tiskarja Janža Mandelca svoja vrata odprla prva tiskarna na območju današnje Slovenije.

Knjige so zakladi

Morda se na prvi pogled ne zdi tako, a knjige so prave zakladnice, ki bogatijo naše znanje in notranji svet, v njih je shranjena zgodovina in so zabeleženi spomini. Kulturno, duhovno in znanstveno vrednost knjig so cenili že v starem veku, ko so nastale prve knjižnice. Te so bile sprva zasebne in v lasti mogočnih vladarjev. Zaradi svojega vpliva na ljudi so marsikatero knjigo ali cele zbirke v različnih obdobjih doživele uničenja. Zato so nekatera knjižna dela, ki nam jih je uspelo ohraniti do današnjih dni, dragocenosti v svetovnem merilu. Danes nas pred krajo knjižnih

zakladov iz knjižnic zadržuje elektronska zaščita, včasih pa so bile knjige v knjižnicah priklenjene z debelo verigo.

Knjiga. Znanje. Razum.

Na razstavi v Mestnem muzeju Ljubljana bomo predstavili obdobja, ki so bila ključna za razvoj slovenske pisane in tiskane besede ter slovenskega jezika, s poudarkom na središčnem prostoru dogajanja, Ljubljani. Ob temeljih, ki jih je postavil Primož Trubar, smo na Slovenskem dobili prve šole in učbenike v slovenskem jeziku in zlagoma prišli do točke, ko se je naš jezik postavil ob bok jezikom večjih evropskih narodov. To se ne bi zgodilo brez srčnih ljubiteljev in raziskovalcev slovenskega jezika, kot je bil npr. Valentin Vodnik, čigar dvestoletnico smrti obeležujemo letos. V katerem jeziku bi govorili, če jih ne bi bilo?

Najkasneje do 15. maja 2020 boste reševalci sami ali v okviru šolske knjižnice poslali obrazce z žigi in rešitve na natisnjenih vprašalnikih na naslov:

Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, Kersnikova 2, 1000 Ljubljana, s pripisom »za MEGA kviz«.

V začetku junija 2020 bodo pripravili končno MEGA žrebanje za reševalce kviza.